

Till
Regeringskansliet
Finansdepartementet
Mottagare: fi.remissvar@regeringskansliet.se

IVL:s remissvar avseende SOU 2022:13 Godstransporter på väg – vissa frågeställningar kring ett nytt miljöstyrande system

IVL Svenska Miljöinstitutet tackar för möjligheten att lämna synpunkter på betänkandet.

IVL tillstyrker i stort utredningens förslag och anser att det är viktigt att regeringen skyndsamt arbetar vidare med en implementering. En avståndsbaserad och miljöstyrande skatt av den tunga trafiken är troligen, rätt utformad, ett av de viktigaste styrmedlen för att den tunga trafiken ska ha möjlighet att nå sitt bidrag till att Sverige ska kunna klara trafikens klimatmål om 70 procents minskade utsläpp till 2030.

IVL bedriver sedan ett flertal år ett forskningssamarbete med Chalmers och Göteborgs Universitet under namnet Transportinköpspanelen (TIP).¹ Inom TIP får större svenska transportköpare ranka vilka faktorer som har störst inverkan på deras beslut. Miljö har återkommande haft en låg prioritering och företagens svar på vad som kan ändra bilden är politiska beslut. En avståndsbaserad och miljöstyrande skatt kan då spela stor roll i att till exempel premiera åtgärder inom ett transporteffektivt samhälle som ökad användning av intermodala transportlösningar och ökad samlastning. Men även elektrifieringen av lastbilstrafiken kan och behöver påskyndas.

Utredningens förslaget behövas dock ses över gällande några områden. I utredningen föreslås att trafik inom tre storsatsregioner ska ha en högre skatt. IVL tycker detta är en för snäv indelning och utifrån både luftkvalitets- och trängselskäl finns det goda motiv att fler storstadsområden än de tre föreslagna omfattas av en högre skatt. Exempelvis överskreds miljökvalitetsnormerna för luft (NO₂ och PM₁₀)

¹ <https://www.chalmers.se/sv/centrum/northern-lead/transportinkopspanelen/Sidor/default.aspx>

under 2021 för Umeå, Skellefteå och Östersund.² Ingen av dessa städer finns med i de utpekade storstadsregionerna. Det finns även pågående åtgärdsprogram i ett antal städer kopplat till miljö kvalitetsnormer för luft som bör vara en naturlig ingång i kriterier för en definition av områden med högre skatt.

Utredningen föreslår att skatten ska differentieras utifrån bland annat fordonets Euroklass. Det är bra, men pekar också på behovet att koppla skattens storlek till stadsområden med problem med dålig luft enligt ovan. IVL anser dock att skatten också behöver differentieras utifrån fordonets utsläpp av koldioxid. Ett av de främsta skälen är att skatten på så vis kan bli en viktig drivkraft till att öka efterfrågan på elektrifierade lastbilar. Efterfrågan på elektrifierade lastbilar behöver stimuleras via

I tidigare forskningsprojekt³ drivet av IVL kring vägskatt för personbilar var en av slutsatserna att det är relevant att ha olika skattesatser beroende vilka externa kostnader trafiken ger upphov till. En slutsats var också att delar av det lågtrafikerade vägnätet kan vara skattebefriat i likhet med förslaget från utredningen. Ett införande av en avståndsbaserad skatt för den tunga trafiken bör dock vara anpassad för ett senare införande av en avståndsbaserad skatt även för personbilar. En anpassning som då bör ske med avseende på till exempel vilket vägnät som ska skattebeläggas samt vilken teknik som kan och ska användas för skatteupptag och övervakning.

Med vänlig hälsning

Anders Roth, senior utredare och expert, Transporter och mobilitet

IVL Svenska Miljöinstitutet AB

² <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/luft-och-klimat/miljokvalitetsnormer-for-utomhusluft/overskridanden-av-miljokvalitetsnormerna/>

³ <https://www.ivl.se/download/18.694ca0617a1de98f473e51/1628418387346/FULLTEXT01.pdf>